

Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право
УДК 349.6:621.311.245(477)

Караханян Карина Мартинівна

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права
Національний університет «Одеська юридична академія»*

Караханян Карина Мартыновна

*кандидат юридических наук,
доцент кафедры аграрного, земельного и экологического права
Национальный университет «Одесская юридическая академия»*

Karakhanian Karyna

*Candidate of Legal Sciences, Assistant Professor of the
Department of Agrarian, Land and Environmental Law
National University «Odessa Law Academy»*

**СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІТРОЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ
СТАНОВЛЕНИЕ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ
ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВЕТРОЭНЕРГЕТИКИ В
УКРАИНЕ
ESTABLISHMENT AND CURRENT STATE OF LEGISLATIVE
SUPPORT OF WIND ENERGY IN UKRAINE**

Анотація. У статті розглянуто правові засади становлення та розвитку енергетичної галузі країни, зокрема, питання виробництва енергії з відновлюваних джерел, серед яких провідне місце належить енергії вітру. Досліджено тенденції світового ринку енергоносіїв, що мінімізують негативний вплив на навколишнє природне середовище, а також тенденції розвитку цієї галузі в Україні. Констатовано, що для нашої держави

вітроенергетика є одним із стратегічних напрямків розвитку сектору альтернативних джерел енергії, враховуючи високу залежність країни від імпортованих енергоносіїв, в першу чергу, природного газу, і значний потенціал використання сили вітру з урахуванням розташування країни, клімату та рельєфу території. Проте, на жаль, темпи розвитку вітроенергетики в Україні досі істотно відстають від європейських.

Зауважено, що законодавче забезпечення використання енергії вітру в Україні як джерела альтернативної енергії носить неоднорідний характер, характеризуючись, насамперед, чисельною кількістю підзаконних нормативно-правових актів, загально-декларативними законодавчими нормами, а також деякою неузгодженістю правового регулювання.

Проведено аналіз чинного законодавства та виокремлено низку нормативно-правових актів, що регулюють питання розвитку галузі в цілому та вітроенергетики зокрема. Здійснено огляд норм, які стосуються суто питань досліджуваного напрямку та зазначено їх особливості та спрямованість правового регулювання.

Крім цього, наголошено, що приєднання України до Європейських ініціатив, а також запозичення міжнародного досвіду в зазначеній сфері має позитивним чином вплинути на енергетичний баланс та забезпечити розвиток сектору, зокрема, в ракурсі необхідності створення повноцінного конкурентного середовища на енергетичному ринку України; зміни теплової генерації відновлюваними джерелами енергії та здійснення повноцінної трансформації вугільних регіонів, що означає поступове закриття нерентабельних підприємств з паралельним створенням у цих регіонах альтернативних робочих місць.

Ключові слова: *вітроенергетика, альтернативні джерела енергії, відновлювана енергетика, екологічні ризики, сталий розвиток, екологічна безпека, енергетичне законодавство.*

Аннотация. В статье рассмотрены правовые основы становления и развития энергетической отрасли страны, в частности, вопросы производства энергии из возобновляемых источников, среди которых ведущее место принадлежит энергии ветра. Исследованы тенденции мирового рынка энергоносителей, которые минимизируют негативное влияние на окружающую природную среду, а также тенденции развития этой отрасли в Украине. Констатировано, что в нашей стране ветроэнергетика является одним из стратегических направлений развития сектора альтернативных источников энергии, учитывая высокую зависимость страны от импортных энергоносителей, в первую очередь, природного газа, и значительный потенциал использования силы ветра с учетом расположения страны, климата и рельефа территории. Однако, к сожалению, темпы развития ветроэнергетики в Украине до сих пор существенно отстают от европейских.

Отмечено, что законодательное обеспечение использования энергии ветра в Украине как источника альтернативной энергии носит неоднородный характер, характеризуясь, прежде всего, большим количеством подзаконных нормативно-правовых актов, декларативными законодательными нормами, а также некоторой несогласованностью правового регулирования.

Проведен анализ действующего законодательства и выделен ряд нормативно-правовых актов, которые регулируют вопросы развития отрасли в целом и ветроэнергетики в частности. Проведен обзор норм, которые касаются исключительно вопросов исследуемого направления, и обозначены их особенности и направления правового регулирования.

Кроме того, сделан акцент, что присоединение Украины к Европейским инициативам, а также перенятие международного опыта в указанной сфере должно положительным образом повлиять на энергетический баланс и обеспечить развитие сектора, в том числе, в

ракурсе необходимости создания полноценной конкурентной среды на энергетическом рынке Украины; замены тепловой генерации возобновляемыми источниками энергии и осуществления полноценной трансформации угольных регионов, что означает постепенное закрытие нерентабельных предприятий с параллельным созданием в этих регионах альтернативных рабочих мест.

Ключевые слова: *ветроэнергетика, альтернативные источники энергии, возобновляемая энергетика, экологические риски, устойчивое развитие, экологическая безопасность, энергетическое законодательство.*

Summary. *The article considers the legal basis for the formation and development of the country's energy sector, in particular, the issue of energy production from renewable sources, among which the leading place belongs to wind energy. The tendencies of the world energy market, which minimize the negative impact on the environment, as well as the tendencies of development of this branch in Ukraine are investigated. It was stated that for our country wind energy is one of the strategic directions of development of the sector of alternative energy sources, given the high dependence of the country on imported energy, primarily natural gas, and significant potential for wind power, taking into account the location, climate and terrain. However, unfortunately, the pace of development of wind energy in Ukraine still lags significantly behind European ones.*

It is noted that the legislative provision of the use of wind energy in Ukraine as a source of alternative energy is characterized primarily by the number of bylaws, general declarative legislation, as well as some inconsistencies in legal regulation.

An analysis of current legislation and a number of regulations governing the development of the industry in general and wind energy in particular. A review

of the norms that relate purely to the issues of the research area and their features and direction of legal regulation.

In addition, it was stressed that Ukraine's accession to European initiatives, as well as borrowing international experience in this area should positively affect the energy balance and ensure the development of the sector, in particular, in the light of the need to create a full competitive environment in Ukraine's energy market; changes in heat generation by renewable energy sources and the full transformation of coal regions, which means the gradual closure of unprofitable enterprises with the parallel creation of alternative jobs in these regions.

Key words: *wind energy, alternative energy sources, renewable energy, environmental risks, sustainable development, environmental safety, energy legislation.*

Постановка проблеми. Фундаментом і важливою частиною національної економіки будь-якої держави є енергетична галузь, що насамперед пов'язана з виробництвом та забезпеченням потреб суспільства і цієї держави в електричній та тепловій енергії. Беззаперечно, що на сучасному етапі розвитку людства саме електроенергетика є базисом та невід'ємною складовою не лише сучасного промислового виробництва, сільського господарства й науки, але й звичною частиною нашого побуту. Світові тенденції свідчать про надання переваги та сприяння розвитку альтернативної енергетики, однією зі складових частин якої виступає вітроенергетика.

Міжнародне законодавство, вказуючи на доцільність розвитку галузі, а також більшу екологічність відновлюваних джерел енергії, тим не менш закріплює необхідність дотримання міжнародних принципів, серед яких є сталий розвиток, сприяння розвитку екомережі, запобігання зміні клімату, екологізація виробництва, раціональність природокористування [1, с. 295]. Тому, важливо, щоб стратегічні, політичні та законодавчі орієнтири України

теж сприймали ці завдання та враховували їх під час функціонування та реалізації як всієї державної й місцевої енергетичної політики, так і політики щодо розвитку галузі відновлюваної енергетики.

З урахуванням всього вищенаведеного, актуальність теми не викликає сумніву, оскільки саме по собі виробництво вітрової енергії не є абсолютно екологічно безпечним і може створювати цілий ряд практичних проблем, що мають вирішуватися як в рамках міжнародного, в тому числі права ЄС, так і в рамках національного права. Отже, дослідження питання правового регулювання створення та використання енергії вітру дасть змогу проаналізувати чинне законодавство, виявити позитивні моменти та прогалини, а також розробити пропозиції щодо усунення існуючих недоліків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання становлення та розвитку альтернативної енергетики як самостійної складової енергетичної галузі країни, а також вітроенергетики як одного з пріоритетних напрямів останньої, законодавчого регулювання становлення та розвитку використання зазначених відновлюваних джерел були предметом низки наукових досліджень І.І. Дороніної [8, с. 54], К. А. Григор'євої [1, с. 295], Є. О. Платонові [5, с. 139-140], Т. Є. Харитонові [1, с. 295], І. Є. Чумаченко [4, с. 144] та інших науковців. Проте, існує низка проблемних питань, які потребують подальшого вивчення з метою вдосконалення законодавчої бази правового регулювання використання та подальшого розвитку вітроенергетики в Україні як одного з провідних сегментів ринку відновлюваних джерел енергії.

Метою цієї статті є всебічний аналіз вітроенергетики як альтернативного джерела енергії, що використовується в енергетичному комплексі країни, норм чинного законодавства, що регулюють вказаний напрямок, позитивних явищ та прогалин, тенденцій та перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу. Вітрова енергія використовується людством з давніх часів. Одне з найперших посилань на використання вітру датується 5 тис. до н.е. Так, «вітряні млини для переробки зерна винайдені ще у середньовіччі. Вважається, що перші вітряки були збудовані в Сістані, де між сучасним Іраном та Афганістаном, між 9-7 сторіччями до н.е. Вони мали вертикальну вісь, від шести до дванадцяти крил з полотна або очерету та використовувались як млини та помпи для води» [2].

В останні роки енергія вітру все більше використовується для одержання електроенергії. Джерелом вітроенергетики є сонце, оскільки воно є відповідальним за утворення вітру. Атмосфера землі вбирає сонячну радіацію нерівномірно через неоднорідності земної поверхні та різний кут падіння світла в різних широтах в різну пору року. Повітря розширюється та підіймається догори, утворюючи потоки. Там, де повітря нагрівається більше, ці потоки підіймаються вище та зосереджуються у зонах низького тиску, а холодніше повітря підіймається нижче, створюючи зони високого тиску. Різниця атмосферного тиску змушує повітря пересуватися від зони високого тиску до зони низького тиску з пропорційною швидкістю. Цей рух повітря і є тим, що ми називаємо вітром. Для використання сили останнього та перетворення її на енергію створюються вітряки великої потужності і встановлюються на місцевості, де дмуть часті й сильні вітри. Кількість і якість таких двигунів зростає щорічно.

Досвід передових країн світу, що взяли курс на розвиток енергетичної галузі виключно за рахунок використання відновлюваних джерел енергії, доводить, що саме вітроенергетика виступає одним з провідних напрямків альтернативної енергетики. Причинами ж позитивного розвитку світових ринків вітроенергетики, безумовно, включають економічні переваги енергії вітру та її зростаючу конкурентоспроможність по відношенню до інших джерел електроенергії, а також гостру необхідність реалізації технологій без

викидів з метою пом'якшення наслідків зміни клімату та забруднення повітря.

Так, наприклад, статистичні звіти міжнародних організацій свідчать, що «лідуючу позицію за ефективністю використання вітроенергетики займають підприємства зі США. Торік провідним альтернативним постачальником стали вітрові турбіни. На сьогодні понад сорок п'ять тисяч вітряків по всій країні виробляють 60 тисяч мегават енергії. Крім цього, тут є власні виробники вітроенергетичного обладнання, що знаходяться у першій десятці світового рейтингу. Така ситуація дозволяє укладати контракти всередині національного ринку, не виходячи за межі країни у пошуках інвесторів або зарубіжних виробників. Країни Латинської Америки також виступають одними зі світових лідерів в питаннях альтернативної енергетики. Бразилія змогла розширити своє безперечне лідерство, а згідно із Національною доповіддю про енергетичний баланс, Аргентина нещодавно вперше в історії увійшла до першої десятки Глобального індексу інвестиційної привабливості країн з відновлюваними джерелами енергії Ernst & Young та за допомогою Всесвітнього банку планує виробляти 20% своєї електроенергії із альтернативних джерел. Такі перспективи є цілком реальними, оскільки у склад Аргентини входить унікальний природний регіон Патагонія, що характеризується такими ресурсами сонця та вітру, аналогів яким нема в світі» [3, с. 71].

Китайський ринок продемонстрував дуже високу ефективність та додав 7,1 ГВт, що значно більше, ніж у попередні роки. Індія зберігає свої позиції другого номеру в Азії та п'ятого у світі з показником у 1,1 ГВт нових потужностей вітроенергетики. Німеччина та Великобританія в найближчий час планують стати лідерами, розміщуючи вітроелектростанції у морі.

Процес будівництва української вітроенергетики розпочався у 1996 році, коли було зпроектовано Новоазовську ВЕС проектною потужністю 50 МВт. У 1997 році запрацювала Трускавецька ВЕС. У 1998-

1999 роках розпочали роботу ще три нові ВЕС. Станом на 2000 рік в Україні працювало вже 134 турбіни та закладено близько 100 фундаментів під турбіни потужністю 100 кВт. Значне зростання будівництва вітроелектростанцій в Україні спостерігається з 2009 року, після запровадження Урядом «Зеленого тарифу». Зауважимо, що Інститутом відновлюваної енергетики НАН України складена карта вітроенергетичного потенціалу нашої країни. Найбільш привабливими регіонами для використання енергії вітру є узбережжя Чорного та Азовського морів, територія Карпатських гір, Одеська, Херсонська та Миколаївська області.

З огляду на викладене, вбачається, що запровадження та широке використання вітроенергетики в Україні гарантує не лише забезпечення національної енергетичної безпеки, а й сприятиме сталому екологічному розвитку. Становлення галузі альтернативної енергетики в цілому та вітроенергетики, як провідної складової останньої, здійснюється, перш за все, за рахунок розвитку енергетичного законодавства, його модернізації та імплементації передового світового досвіду в національну правову систему. Вітчизняне законодавство, що регулює суспільні відносини в зазначеній сфері, складається з низки нормативно-правових актів. Окрім Основного Закону держави, питання впровадження та розвитку відновлюваної енергетики в Україні регулюються чисельними міжнародними актами, які було запроваджено з метою розвитку галузі та захисту навколишнього природного середовища [4, с. 144]. Так, наприклад, наша країна як сторона Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї, забезпечує виконання зобов'язань за цими міжнародними угодами. Розвиток економіки України з урахуванням скорочення викидів парникових газів передбачає також Паризька угода, ратифікована Законом України від 14 липня 2016 року [5, с. 139-140].

Керуючись міжнародними стандартами та пріоритетами, в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на розвиток

сучасної енергетичної галузі. Законом України «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року [6] було закріплено правові, організаційно-технічні та соціально-економічні засади виробництва електроенергії з відновлюваних джерел. Так, відповідно до вказаного акту, альтернативна енергетика – це сфера енергетики, що забезпечує вироблення електричної, теплової та механічної енергії з альтернативних джерел енергії. Альтернативні джерела енергії представляють собою відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, гідротермальна, аеротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів [6].

Крім цього, Закон України «Про альтернативні джерела енергії» було доповнено визначенням понять «вітрова електростанція» та «вітрова електроустановка» завдяки прийняттю Закону України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року [7], який став одним з ключових законодавчих актів держави в сфері розвитку енергетичної галузі, пріоритетним напрямом якої виступає виробництво енергії з альтернативних джерел. Так, вказані нормативно-правові акти визначають вітрову електростанцію як групу вітрових електричних установок або окремих вітрових електроустановок, устаткування і споруди, розташовані на певній території, які функціонально пов'язані між собою і становлять єдиний комплекс, призначений для виробництва електричної енергії шляхом перетворення кінетичної енергії вітру в електричну енергію. Вітрова електроустановка ж представляє собою електричну установку, що перетворює кінетичну енергію вітру в електричну енергію.

Новелою енергетичного законодавства, запровадженою вказаним вище Законом, виступає «зелений» тариф, який встановлюється на

електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел, зокрема, енергії вітру. «Зелений» тариф сприяє створенню привабливого інвестиційного клімату в зазначеному секторі та виступає у якості стимулюючого фактору для виробництва та розвитку відновлюваної енергетики. Він встановлюється єдиним на електричну енергію, вироблену споживачами, у тому числі енергетичними кооперативами, з енергії сонячного випромінювання, енергії вітру, біомаси, біогазу, з використанням гідроенергії, геотермальної енергії генеруючими установками, комбінованими вітро-сонячними генеруючими системами, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, для всіх споживачів, у тому числі енергетичних кооперативів, за кожним видом альтернативного джерела енергії.

Зауважимо, що важливі зміни в законодавстві в зазначеному напрямі, які стосувалися малої вітроенергетики, відбулися у 2019 році. Так, «було введено таку категорію як «комбіновані вітро-сонячні генеруючі системи» з тарифом 16,37 євроцентів за кВт-год. Зміни повинні були активізувати розвиток більш збалансованих систем «сонце + вітер», які генерують електроенергію упродовж року незалежно від сезону» [8, с. 54]. Нововведення були прийняті тільки в серпні 2019 року, і цей тариф діяв чотири місяці.

В 2020 році Кабінет Міністрів України підписав меморандум з виробниками альтернативної електроенергії, який передбачав, що влада бере зобов'язання визначити та затвердити річні квоти підтримки «зеленої» енергетики та забезпечує проведення аукціонів з розподілу таких квот. Натомість виробники погодилися скорегувати строки введення в експлуатацію нових об'єктів за «зеленим» тарифом. 21 липня 2020 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» [9], що закріплює ключові положення

урядового меморандуму з виробниками «зеленої» енергетики і дозволяє зменшити енерготарифи для вітрових електростанцій – на 7,5%, що має дати можливість державі заощаджувати майже 7 млрд грн щорічно. Проте, така ситуація призвела до того, що частина компаній, які вклали гроші в проекти відновлюваної енергетики в Україні, заявили про намір ініціювати арбітражний розгляд через рішення українського уряду знизити «зелені» тарифи, аргументуючи це тим, що останні, відповідно до меморандуму, не мали переглядатися до 2030 року. Для подолання кризи, що склалась, а також відновлення інтенсивного розвитку вітроенергетики експерти вважають за необхідне повернутися до обговорення тарифів, щоб оптимізувати термін окупності комбінованих ВДЕ-установок, та збільшити ставки «зеленого» тарифу з метою заохочення іноземних інвестицій в зазначеній сфері.

У 2013 р. було запроваджено норму, що стосувалась так званої місцевої складової – частки складових об'єкта електроенергетики українського походження, використаних при створенні останнього. Так, 50% обладнання, необхідного для будівництва електростанцій, мало бути вироблено в Україні. Таке рішення перекрило потік іноземних інвестицій в енергетичний сектор на кілька років. І лише в 2017 році завдяки Закону України «Про ринок електричної енергії» норму про місцеве обладнання скасували, замінивши на заохочення при використанні такого обладнання. Так, відповідно до Перехідних положень останнього, встановлюється надбавка до «зеленого» тарифу за дотримання рівня використання обладнання українського виробництва. Ці зміни зрушили ринок з мертвої точки, з'явився новий приплив іноземних коштів і, відповідно, почався новий етап розвитку альтернативної, в тому числі вітрової, енергетики.

Законодавчими актами, які регулюють суто екологічну складову розвитку відновлюваної енергетики та її впливу на навколишнє природне середовище, виступають Закони України «Про оцінку впливу на довкілля»

від 23 травня 2017 року [10] та «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 року [11]. Зазначені нормативно-правові акти закріплюють правові та організаційні засади оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоди довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, у процесі прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, а також обов'язковість проведення оцінки документів державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту та інших сфер життєдіяльності. Вказуючи в загальному вигляді на необхідність проведення оцінки впливу на довкілля об'єктів енергетичної промисловості, зокрема, вітрових парків, вітрових електростанцій, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше, наведені нормативно-правові акти більше не містять жодної спеціальної норми, яка б стосувалась вітроенергетики. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» містить детальну регламентацію питання здійснення оцінки впливу на довкілля, підготовки висновків щодо такої оцінки, післяпроектного моніторингу. З урахуванням наведеного, можна зробити висновок про те, що в Україні розроблено та діє правовий механізм, який дозволяє ефективно здійснювати діяльність з оцінки об'єктів в досліджуваній сфері, а вже специфіка такої оцінки в залежності від об'єкта передбачається стандартами, технічними умовами тощо.

З метою подальшого реформування та розвитку енергетичної галузі було прийнято низку підзаконних нормативно-правових актів, які, з одного боку, деталізують положення вказаних вище Законів, а з іншого, конкретизують питання розрахунку «зелених» тарифів, встановлення квот для виробників альтернативної енергії та порядку проведення аукціонів

щодо їх розподілення, регулюють питання технічного характеру функціонування об'єктів відновлюваної енергетики.

Так, наприклад, 18 серпня 2017 року Кабінетом Міністрів України було видано розпорядження, яким затверджено комплексну Енергетичну стратегію України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» [12]. Остання містить загальний огляд сучасного стану та прогнози розвитку окремих напрямків альтернативної енергетики, зокрема, вітрогенерації. Зазначається, що існуючий сьогодні істотний потенціал вітроенергетики не використовується в повному обсязі. Україна істотно відстає від світових тенденцій через відсутність новітніх технологій виробництва та брак дієвих механізмів залучення інвестицій. Вказується, що змінити тенденцію розвитку галузі можуть законодавчо закріплені та гарантовані державою механізми державної підтримки та стимулювання вітроенергетики. Аналогічні положення та прогнози містяться в Національному плані дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року.

Окремої уваги заслуговує постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України» від 26 листопада 2014 року [13], якою було проголошено створення нового органу державної влади, що має спеціальну компетенцію в галузі енергетики, ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. На нашу думку, така реорганізація органів влади та необхідність створення окремої структури зумовлена саме значущістю вказаного сектору економіки, його пріоритетністю як складової національної безпеки України.

Серед нормативних актів, що закріплюють технічні положення та порядки здійснення розрахунків за «зелену» енергетику, можна зазначити

наступні: постанова Кабінету Міністрів України «Про визначення уповноваженого банку ринку електричної енергії» від 27 лютого 2019 року, постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення державних підприємств «Гарантований покупець» та «Оператор ринку» від 17 квітня 2019 року, постанова Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27 грудня 2019 року, чисельні постанови та накази НКРЕКП тощо. Спільним для цих нормативно-правових актів є те, що вони носять загальний характер та стосуються всіх напрямків альтернативної енергетики.

Варто зазначити, що в правовому регулюванні вітроенергетики трапляються подекуди колізійні ситуації. Так, наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 3 лютого 1997 року було наголошено на необхідності схвалення Комплексної програми будівництва вітрових електростанцій, а постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 року поклала на Національне агентство з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів координацію роботи з виконання вказаної програми. Проте, парадоксальним є той факт, що остання так і не була прийнята, а всі норми, що регулюють особливості її виконання, носять бланкетний характер.

Висновки. На підставі всього вищезазначеного можна дійти висновку, що новітнє українське законодавство в галузі вітроенергетики здебільшого характеризується наявністю загальних доктринальних положень, які регулюють практичну сферу виробництва альтернативної енергетики в цілому. Питанням досліджуваного напрямку присвячено окремі норми, що визначають загальні поняття, особливості визначення «зеленого» тарифу для об'єктів вітрової енергетики, а також окремі засади створення та розміщення останніх. Позитивним моментом видається існування чисельних підзаконних джерел в галузі вітроенергетики, проте

вони майже всі присвячені або питанням тарифів, або технічним особливостям вказаного сектору. Враховуючи провідну позицію останнього, видається доцільним прийняття нормативно-правового акту, який був би чітко спеціалізованим і визначав економічні та екологічні аспекти розвитку галузі. Як наслідок, це дозволило б усунути окремі подекуди неефективні та декларативні положення в чинному законодавстві.

Дослідження здійснене у рамках виконання проекту «Альтернативна енергетика в Україні: шляхи системного законодавчого стимулювання» за фінансової підтримки Національного фонду досліджень України (договір № 30/02/0360 від 28 квітня 2021 року)

Література

1. Харитонова Т. Є., Григор'єва Х. А. Доктрина правового регулювання альтернативної енергетики в Україні: сучасні тенденції розвитку. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 3(31). С. 295-296.
2. URL: <https://saee.gov.ua/uk/ae/windenergy>
3. Караханян К. М. Особливості правового регулювання альтернативної енергетики в країнах Америки (США, Канада, країни Латинської Америки) // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». Київ, 2021. № 1(35). С. 68-75.
4. Чумаченко І.Є. Міжнародно-правове регулювання альтернативної енергетики // Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 1. С. 143-146.
5. Платонова Є.О. Стимулювання розвитку альтернативної енергетики за законодавством Європейського Союзу // Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 1. С. 137-142.
6. Про альтернативні джерела енергії : Закон України від 20 лютого 2003 р. // Верховна Рада України. 2003. № 24. Ст. 155.

7. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13 квітня 2017 р. // Верховна Рада України. 2017. № 27-28. Ст. 312.
8. Дороніна І.І. Інструменти державної підтримки використання енергії з відновлюваних джерел. Збірник наукових праць НАДУ. 2020. Вип. 2. С. 47-55.
9. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії: Закон України від 21 липня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>
10. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2059-19#Text>
11. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20 березня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2354-19#Text>
12. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-p#Text>
13. Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України: постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-p#Text>

References

1. Kharytonova T. Ye., Hryhorieva Kh. A. Doktryna pravovoho rehulivannia alternatyvnoi enerhetyky v Ukraini: suchasni tendentsii rozvytku. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 3(31). S. 295-296.
2. URL: <https://saee.gov.ua/uk/ae/windenergy>

3. Karakhanian K. M. Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання alternatyvnoi enerhetyky v krainakh Ameryky (SShA, Kanada, krainy Latynskoi Ameryky) // Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Seria: «Iurydychni nauky». Kyiv, 2021. № 1(35). S. 68-75.
4. Chumachenko I.Ie. Mizhnarodno-pravove rehuliuвання alternatyvnoi enerhetyky // Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. 2021. № 1. S. 143-146.
5. Platonova Ye.O. Stymuliuвання rozvytku alternatyvnoi enerhetyky za zakonodavstvom Yevropeiskoho Soiuzu // Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. 2021. № 1. S. 137-142.
6. Pro alternatyvni dzherela enerhii : Zakon Ukrainy vid 20 liutoho 2003 r. // Verkhovna Rada Ukrainy. 2003. № 24. St.155.
7. Pro rynek elektrychnoi enerhii : Zakon Ukrainy vid 13 kvitnia 2017 r. // Verkhovna Rada Ukrainy. 2017. № 27-28. St. 312.
8. Doronina I.I. Instrumenty derzhavnoi pidtrymky vykorystannia enerhii z vidnovliuvanykh dzherel. Zbirnyk naukovykh prats NADU. 2020. Vyp. 2. S. 47-55.
9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia umov pidtrymky vyrobnytstva elektrychnoi enerhii z alternatyvnykh dzherel enerhii: Zakon Ukrainy vid 21 lypnia 2020 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>
10. Pro otsinku vplyvu na dovkillia: Zakon Ukrainy vid 23 travnia 2017 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2059-19#Text>
11. Pro stratehichnu ekolohichnu otsinku: Zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2018 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2354-19#Text>
12. Enerhetychna stratehiia Ukrainy na period do 2035 roku «Bezpeka, enerhoefektyvnist, konkurentospromozhnist»: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 serpnia 2017 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-r#Text>

13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo z enerhoefektyvnosti ta enerhozberezhennia Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 lystopada 2014 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2014-p#Text>